

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1939 kl. 5. e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om tillrättaläggande
av missförhållanden mellan psykiatri och rättsskip-
ning m. m.*

Första lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 213 i första kammaren av herr *Lindhagen* och nr 240 i andra kammaren av herr *Wallén*. I motionen nr I: 213 hemställes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära övervägande av skyndsamt förslag till lagstiftning och andra åtgärder för tillrättaläggande av de missförhållanden vid samverkan mellan psykiatri och rättsskipning, som på sätt i motionen närmare angives påtalats i riksdagen interpellationsvis och motionsvis åren 1937 och 1938. I motionen nr II: 240 hemställes, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning i syfte att åstadkomma ändring av gällande bestämmelser rörande sinnesundersökning av tilltalad person eller eljest.

I fråga om de skäl som föranlett motionärernas framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

Vid 1938 års riksdag väcktes av herr *Lindhagen* en motion, nr I: 222, med samma syfte som den nu av herr *Lindhagen* väckta. Nämda motion behandlades av första lagutskottet som i utlåtande nr 46 hemställde att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Vad utskottet sålunda hemställt bifölls av riksdagen. Till utredning i förevarande ärende får utskottet hänvisa till nyssnämnda utlåtande. Härutöver vill utskottet omnämna följande.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1938 tillkallades särskilda sakkunniga — strafflagberedningen — att verkställa utredning och framlägga förslag om straffsystemets och anstaltsväsendets reformering. Enligt direktiven för utredningen skulle beredningen bl. a. upptaga frågan om behandlingen av förbrytare, vilka begått brott under inflytande av rubbad själsverksamhet, samt om revision av strafflagens tillräknelighetsbestämmelser. Chefen för justitiedepartementet förordnade sedermera genom beslut den 27 december 1938, att beredningen omedelbart skulle upptaga frågan om den rättsliga behandlingen av förbrytare, vilka begått brott under inflytande av rubbad själsverksamhet, samt om revision av strafflagens tillräknelighetsbestämmelser ävensom att beredningen i samband därmed även skulle behandla frågan om de reformer i organisatoriskt

hänseende, som kunde finnas lämpliga med avseende å sinnesundersökningar av för brott tilltalade samt vård av sinnessjuka brottslingar.

Innan sistnämnda förordnande meddelades, hade riksdagens revisorer vid den år 1938 av dem verkställda granskning upptagit vissa frågor rörande undersökningarna av för brott tilltalade personers sinnesbeskaffenhet. Å sid. 17—36 i revisorernas den 15 december 1938 avgivna berättelse redogöres för av revisorerna gjorda iakttagelser beträffande hithörande spörsmål, i anslutning vartill vissa uttalanden göras. Enligt revisorerna är det nödvändigt, att det tages under övervägande, vilka åtgärder som böra vidtagas för en mera ändamålsenlig organisation av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet, i avsikt bland annat att det allmänna rättsmedvetandets krav bättre tillgodoses, och revisorerna funno det angeläget att utredning i sådant syfte omedelbart igångsattes.

I sitt utlåtande i anledning av riksdagens revisorers berättelse (nr 117 punkt 3:o) har statsutskottet, efter att hava gjort vissa uttalanden beträffande undersökningarna av för brott tilltalade personers sinnesbeskaffenhet, hemställt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att de synpunkter som av riksdagens revisorer och statsutskottet blivit anförda måtte beaktas vid den pågående utredningen rörande vissa med det rättspsykiatriska undersökningsväsendet sammanhängande spörsmål. Vad statsutskottet sålunda hemställt har bifallits av riksdagen.

Redan i sitt utlåtande nr 46 föregående år framhöll utskottet att här berörda spörsmål äro av så stor betydelse att en närmare utredning i ämnet måste anses påkallad. Såsom framgår av utskottets redogörelse äro de i förevarande motioner framförda frågorna, i vad de avse för brott tilltalade personer, föremål för behandling inom strafflagberedningen enligt de direktiv, som lämnats beredningen genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 oktober 1938 och chefens för justitiedepartementet förordnande den 27 december 1938. Angelägenheten av en utredning på förevarande område har även understrukits genom riksdagens förut omförmälda beslut i anledning av riksdagens revisorers uttalanden. Därvid hava jämväl vissa av de i motionerna framförda synpunkterna vunnit beaktande.

Utskottet.

Vad angår rättspsykiatriens ställning i civila mål torde vissa därmed sammanhängande frågor äga sådant samband med de rättspsykiatriska undersökningarna enligt sinnessjuklagen, att man lämpligen bör avvakta resultatet av strafflagberedningens nyssnämnda utredning, innan man tar ställning till frågan huruvida en översyn av hithörade lagregler är erforderlig. Den lag som här närmast kommer i fråga är lagen den 7 juni 1934 om bevisning genom sakkunnig. Utförliga bestämmelser om sakkunnig hava upptagits i processlagberedningens nyligen avgivna förslag till rättegångsbalk, och riksdagen kommer således i samband med frågan om rättegångsreformen i tillfälle att pröva frågan om sakkunnigas ställning i processen i hela dess vidd.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, nr I: 213 och II: 240, icke måtte till någon riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 april 1939.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Karl Emil Johanson**, *Wagnsson*, *Eskhult**, *Branting*, *Karl Karlsson*, *Gärde** och *Caap*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist*, *Lindqvist*, *Ryberg*, *Olsson* i *Mellerud**, *Larsson* i *Hede**, *Lindberg* i Stockholm och *Werner* i Höjen samt fru *Gustafson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
